

BÀI PHÁT BIỂU CỦA EUROCHAM TẠI DIỄN ĐÀN DOANH NGHIỆP VIỆT NAM GIỮA KỲ 2017

*Trình bày bởi
Ông Tomaso Andreatta
Phó Chủ tịch EuroCham*

Kính thưa Ngài Phó Thủ tướng Chính phủ, các Quý Bộ trưởng và Đại diện các cơ quan Chính phủ, Giám đốc Quốc gia của Ngân hàng Thế giới (WB) và Tổ chức Tài chính Quốc tế (IFC), các Đại sứ, đại diện các Hiệp hội Doanh nghiệp cùng Quý vị Đại biểu,

EuroCham rất hoan nghênh những nỗ lực của Chính phủ Việt Nam nhằm cải thiện môi trường kinh doanh và nâng cao năng lực cạnh tranh của các công ty Việt Nam, đồng thời trân trọng việc Chính phủ lắng nghe và ghi nhận những ý kiến đóng góp từ các bên liên quan như trong cuộc họp giữa Thủ tướng và cộng đồng doanh nghiệp vào ngày 17 tháng 5 vừa qua tại Hà Nội.

EuroCham đang chờ đợi đến khi Hiệp định Thương mại Tự do giữa Liên minh châu Âu và Việt Nam (EVFTA) được phê duyệt và thực thi. Đây sẽ là thời khắc quan trọng cho sự phát triển thương mại và nâng cao năng lực cạnh tranh của Việt Nam. Nếu được thực thi nghiêm chỉnh, EVFTA sẽ thúc đẩy hoạt động thương mại thông qua việc dỡ bỏ dần rào cản thuế quan, và quan trọng hơn nữa là sẽ giúp Việt Nam tuân thủ theo các quy trình, tiêu chuẩn về an toàn và chất lượng của châu Âu và các quốc gia phương Tây khác. Chúng tôi đã làm việc chặt chẽ với Phái đoàn Liên minh châu Âu tại Việt Nam để xây dựng lộ trình thực thi EVFTA và chúng tôi tin tưởng rằng Việt Nam nên sửa đổi các quy định và quy trình cho phù hợp ngay cả khi EVFTA chưa có hiệu lực.

Chúng tôi mong muốn nhấn mạnh năm nội dung quan trọng sẽ có thể giúp cải thiện đáng kể tính bền vững và năng lực cạnh tranh của Việt Nam trong thương mại toàn cầu, và mang lại lợi ích cho cộng đồng doanh nghiệp châu Âu tại Việt Nam:

1. Phát triển bền vững và chính sách năng lượng

Khi Việt Nam chuyển sang các ngành công nghiệp có mức độ thâm dụng vốn cao để tăng thành phần nội địa trong sản phẩm, Chính phủ nên điều chỉnh chính sách công nghiệp theo hướng hoàn thiện chuỗi cung ứng với các quy trình thân thiện môi trường và có đủ cơ sở vật chất để thực hiện tái chế.

EuroCham có thể cung cấp cho Chính phủ Việt Nam những ví dụ thực tế và có thể hỗ trợ chia sẻ kinh nghiệm về công nghệ châu Âu trong lĩnh vực tiết kiệm và sử dụng hiệu quả năng lượng, năng lượng tái tạo và sản xuất sạch.

Chính phủ và người tiêu dùng từ các nước OECD ngày càng khắt khe hơn khi chọn mua sản phẩm và họ sẽ chọn những sản phẩm được sản xuất với quy trình thân thiện môi trường, với những quy định lao động tương tự tại các nước của họ.

Những nguồn năng lượng tái tạo có thể có quy mô nhỏ hơn so với nguồn năng lượng truyền thống nhưng thời gian đưa vào sử dụng nhanh hơn và chúng không hạn chế những cam kết dài hạn của Việt Nam đối với nguồn năng lượng tương tự, do đó, chúng tôi kiến nghị cần phải kiên quyết hơn trong việc hiện thực hóa sử dụng nguồn năng lượng tái tạo.

2. Vốn đầu tư vào cơ sở hạ tầng

Tăng trưởng kinh tế và đô thị hóa ngày càng tăng nhu cầu sử dụng cơ sở hạ tầng công cộng, tiêu dùng hàng hóa và dịch vụ. Tuy nhiên, ngân sách nhà nước chỉ có thể đáp ứng một phần nhu cầu về cơ sở hạ tầng ở Việt Nam và các nguồn vốn hỗ trợ chính thức (ODA) đang giảm không đủ để bổ sung khoảng trống này. Nguồn vốn tăng thêm phải đến từ đầu tư tư nhân, thông qua hình thức Hợp tác công-tư (PPP) hiệu quả hơn, cân bằng được rủi ro và khả thi về mặt tài chính cho các công ty quốc tế. Và hoạt động đấu thầu công cần minh bạch, kịp thời và công bằng và thông qua tư nhân hóa toàn bộ thị trường. Trong phần trình bày lát nữa của buổi sáng hôm nay, hình thức và giá điện như quy định, đặc biệt là các điều kiện cho Hợp đồng Mua bán điện (PPA) trong Quyết định 11/2017/QĐ-TTg vẫn chưa thể tạo điều kiện lập ra các hợp đồng khả thi về mặt tài chính cho các công ty quốc tế, và do đó gây trì trệ hoạt động đầu tư cần thiết.

Giải pháp trong nước để huy động vốn phát triển từ các khoản tiết kiệm của hộ gia đình – mà hiện đang hình thành một bong bóng mới – là thực hiện nâng cao tính minh bạch của thị trường vốn, mở rộng lĩnh vực đầu tư của công ty bảo hiểm và quỹ hưu trí và quỹ bảo hiểm cũng như phát hành trái phiếu để đầu tư cho cơ sở hạ tầng và đưa ra các quy định rõ ràng, đơn giản và dễ thực hiện (ví dụ như chỉ tạo ra một cơ quan giám sát độc lập thực sự).

3. Cải thiện môi trường pháp lý

Mức độ bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ nghiêm ngặt hơn là yếu tố cần thiết khuyến khích đầu tư nước ngoài tại Việt Nam. Mặc dù Việt Nam đã cải thiện khung pháp lý và việc thực thi quyền sở hữu trí tuệ, nhưng việc thực thi các luật về sở hữu trí tuệ vẫn còn gây quan ngại các doanh nghiệp châu Âu và Việt Nam. Do đó, EuroCham kiến nghị Chính phủ Việt Nam đảm bảo người vi phạm tên thương mại và bản quyền phải chịu các biện pháp cảnh cáo và xử lý mạnh về mặt pháp lý khi vi phạm quyền sở hữu trí tuệ, bao gồm cả vi phạm qua Internet, và đảm bảo rằng quyết định yêu cầu tạm dừng hay ngừng hành động vi phạm ngay lập tức được ban hành và thực thi.

Vì nhà đầu tư ở Việt Nam thường chọn giải quyết tranh chấp bằng trọng tài quốc tế, đặc biệt là với những giao dịch lớn, nên chúng tôi chân thành kiến nghị Chính phủ Việt Nam chủ động khuyến khích tòa án thực thi các phán quyết của trọng tài quốc tế và trong nước. Chúng tôi cũng đề xuất ngừng dùng khái niệm "trong trường hợp hợp đồng mâu thuẫn với một số nguyên tắc cơ bản của luật Việt Nam, thì hợp đồng không chịu sự điều chỉnh của luật quốc tế nhất định mà chịu sự điều chỉnh của luật Việt Nam" vì nó tạo ra sự bất ổn và làm tổn hại khái niệm hai bên tự do lựa chọn sử dụng một hệ thống luật nhất định và phù hợp để điều chỉnh hợp đồng của mình.

4. Cuộc cách mạng Công nghiệp 4.0

Đầu tư vào Việt Nam đang ngày càng gia tăng, nhưng chủ yếu là trong những ngành truyền thống như quần áo, da giày, lắp ráp điện tử và có ngành từ thế kỷ 19 là thép và hóa chất. Nếu Việt Nam muốn bắt kịp xu hướng hiện tại và tiến về tương lai, chúng ta cần phải lựa chọn rõ

ràng và tạo điều kiện phát triển các ngành công nghiệp của tương lai. Việt Nam có thể tham khảo bài học kinh nghiệm của Singapore với vị trí dẫn đầu trong một số ngành hiện nay. Song song, Việt Nam cần cho phép khu vực tư nhân tự vận hành, vì một số có thể thành công và số khác có thể không, nhưng nếu xét trên tổng thể một quốc gia thì sẽ có lợi cho Việt Nam.

Chúng tôi tin tưởng rằng việc lựa chọn trở thành quốc gia sản xuất xe ô tô và xe máy điện sẽ biến Việt Nam trở thành nước dẫn đầu trong lĩnh vực năng lượng sạch và ô tô. Đồng thời việc này giúp mở đường cho Việt Nam để sản xuất pin cho các tòa nhà và thành phố, bổ sung vào nguồn năng lượng tái tạo liên tục. Dĩ nhiên, kèm theo cần phải có kế hoạch tái chế pin đã qua sử dụng.

Việc người Việt Nam khá quen thuộc với công nghệ điện thoại di động có thể khiến họ trở thành người dẫn đầu xu hướng, ngoài ra, họ còn có những kỹ năng chuyên môn không phải ai cũng có để khai thác tiềm năng này. Do đó, cần thực hiện đào tạo nghề nhiều hơn, cho trường học và đại học giảng dạy nhiều môn liên quan hơn và khuyến khích tư duy độc lập. Có nhiều cách nữa để thu hút nhân tài trên thế giới về làm việc tại Việt Nam và thuyết phục du học sinh Việt Nam quay về nước làm việc.

5. Phối hợp với các tỉnh để đảm bảo áp dụng thống nhất luật và chính sách

Nhiều nhà đầu tư tại Việt Nam gặp vấn đề trong thủ tục mở văn phòng, kể từ các thủ tục hành chính cấp địa phương đến trung ương. Việc này là do áp dụng chưa thống nhất các quy định pháp luật và chính sách liên quan đến thuế và hải quan, việc cấp phép sử dụng đất hay các yêu cầu khác.

Các Tỉnh thành đang cạnh tranh với nhau trong việc thu hút vốn đầu tư và họ nên mở cửa và minh bạch nhất có thể, phối hợp với chính quyền trung ương để đảm bảo nhà đầu tư có dự án tại các tỉnh khác nhau được hưởng các điều kiện giống nhau. Các Tỉnh nên quan tâm về các lợi ích hơn nữa khi không chỉ tuân thủ các yêu cầu trong Hiệp định Thương mại Tự do châu Âu – Việt Nam, ví dụ bằng cách mời nhà thầu nước ngoài tham gia đấu thầu, do đó đảm bảo có nguồn vốn mới, có chất lượng hơn và đa dạng hơn.

EuroCham xin cập nhật chúng tôi mới mở chi nhánh tại Đà Nẵng cho các thành viên ở khu vực miền Trung và đang tiếp tục hợp tác với Bộ Ngoại giao để đáp ứng nhu cầu về đầu tư nước ngoài của các tỉnh thành và giúp họ trở thành địa điểm đầu tư hấp dẫn cho doanh nghiệp châu Âu và thế giới.

Xin chân thành cảm ơn Quý vị đã lắng nghe! Tôi xin chúc Quý vị Đại biểu nhiều sức khỏe, hạnh phúc và thịnh vượng, chúc hội nghị thành công tốt đẹp!